

4. ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՏՎԱԾ

4.1. Ապրանքների արտահանում և ներմուծում

4.1.1 Արտաքին առևտուր

Արտաքին առևտրաշրջանառությունը և աշխարհագրությունը. Ըստ ստացված օպերատիվ տվյալների ՀՀ արտաքին առևտրաշրջանառության ծավալը 2004թ. հունվար-դեկտեմբերին, ընթացիկ գներով, կազմել է 1099153.1 մլն. դրամ կամ 2066.0 մլն. ԱՄՆ դոլար (հետայսու՝ դոլար), այդ թվում ապրանքների արտահանումը՝ 381380.1 մլն. դրամ (ՖՕԲ գնով) կամ 715.0 մլն. դոլար և ներմուծումը՝ 717773.0 մլն. դրամ (ՍԻՖ գնով) կամ 1351.0 մլն. դոլար: Առևտրի հաշվեկշիռը բացասական է 336392.8 մլն.դրամով (635.9 մլն. դոլարով), իսկ առանց մարդասիրական օգնությամբ ստացված բեռների՝ 318153.2 մլն. դրամով (601.6 մլն. դոլարով): Ըստ նախնական տվյալների 2004թ. արտաքին առևտրի հաշվեկշիռը (արտահանումը և ներմուծումը հաշվարկված ՖՕԲ գներով) կազմել է 517.6 մլն. դոլար:

ՀՀ արտաքին առևտրաշրջանառության և առևտրի հաշվեկշիռի ցուցանիշներն ըստ առանձին երկրների, 2003-2004թթ. հունվար-դեկտեմբերին

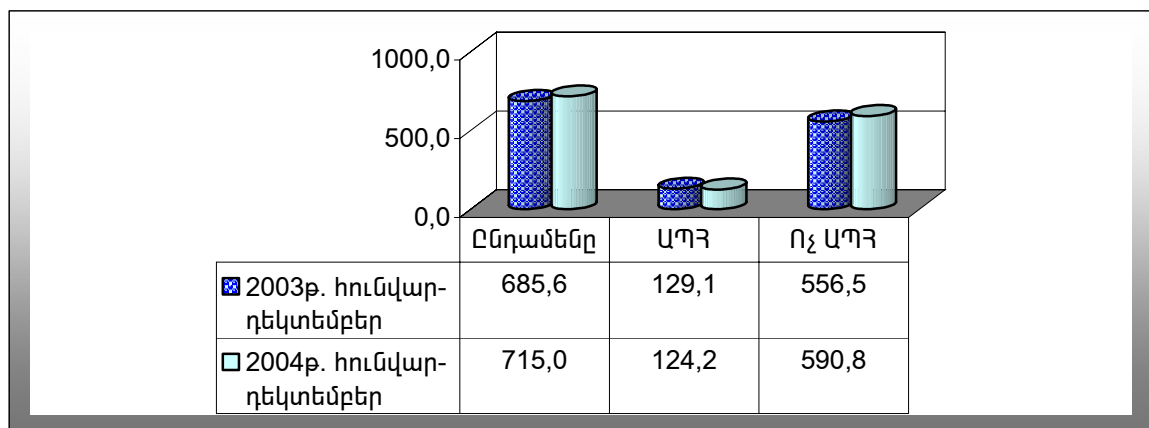
(հազ. դոլար)

	Արտաքին առևտրաշրջանառություն					Առևտրի հաշվեկշիռ			
	2003թ. հունվար-դեկտեմբեր	տեսակարար կշիռը, %	2004թ. հունվար-դեկտեմբեր	տեսակարար կշիռը, %	աճի տեմպը, %	2003թ. հունվար-դեկտեմբեր	տեսակարար կշիռը, %	2004թ. հունվար-դեկտեմբեր	տեսակարար կշիռը, %
Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը	1965085.0	100.0	2066010.1	100.0	105.1	-593886.5	100.0	-635943.7	100.0
այդ թվում՝									
ԱՊՐ ԵՐԿՐՆԵՐ	410387.6	20.9	433498.4	21.0	105.6	-152175.9	25.6	-185035.7	29.1
այդ թվում՝									
Ռուսաստան	297792.3	15.2	266197.2	12.9	89.4	-108955.9	18.3	-110110.4	17.3
Վրաստան	51634.8	2.6	78025.1	3.8	151.1	-14286.4	2.4	-20731.6	3.3
Ուկրաինա	41610.3	2.1	69242.0	3.4	166.4	-27626.6	4.7	-48223.1	7.6
Թուրքմենստան	3700.2	0.2	1657.8	0.1	44.8	3577.9	-0.6	-554.2	0.1
Ղազախստան	1721.1	0.1	2860.8	0.1	166.2	379.8	-0.1	635.7	-0.1
Բելառուս	7112.3	0.4	8496.3	0.4	119.5	-2919.4	0.5	-4411.2	0.7
ԱՊՀ այլ երկրներ	6816.6	0.3	7019.1	0.3	103.0	-2345.3	0.4	-1640.9	0.3
Ոչ ԱՊՀ ԵՐԿՐՆԵՐ	1554697.4	79.1	1632511.7	79.0	105.0	-441710.6	74.4	-450908.1	70.9
այդ թվում՝									
ԵՄ 25 երկրներ	687407.7	35.0	735126.3	35.6	106.9	-160367.6	27.0	-216688.9	34.1
ԵՄ 15 երկրներ	653443.5	33.3	698904.1	33.8	107.0	-129470.2	21.8	-184210.8	29.0
այդ թվում՝									
Ավստրիա	4287.0	0.2	8014.6	0.4	187.0	-4081.8	0.7	-4799.7	0.8
Բելգիա	252974.9	12.9	216811.3	10.5	85.7	-5309.7	0.9	-951.2	0.1
Ֆինլանդիա	2361.7	0.1	3912.3	0.2	165.7	-2189.8	0.4	-3167.3	0.5
Ֆրանսիա	17387.7	0.9	19588.6	0.9	112.7	-13523.0	2.3	-15941.7	2.5
Գերմանիա	88180.7	4.5	157027.9	7.6	178.1	657.7	-0.1	9054.1	-1.4
Հունաստան	35633.0	1.8	33093.8	1.6	92.9	-25196.8	4.2	-31415.9	4.9
Իտալիա	55555.0	2.8	67972.0	3.3	122.4	-16924.8	2.8	-10938.4	1.7
Լյուքսեմբուրգ	28828.8	1.5	41924.9	2.0	145.4	-26535.4	4.5	-40521.5	6.4
Նիդերլանդներ	32608.7	1.7	31072.3	1.5	95.3	11207.8	-1.9	10945.4	-1.7
Մեծ Բրիտանիա	125827.8	6.4	108528.5	5.3	86.3	-40694.4	6.9	-87204.1	13.7

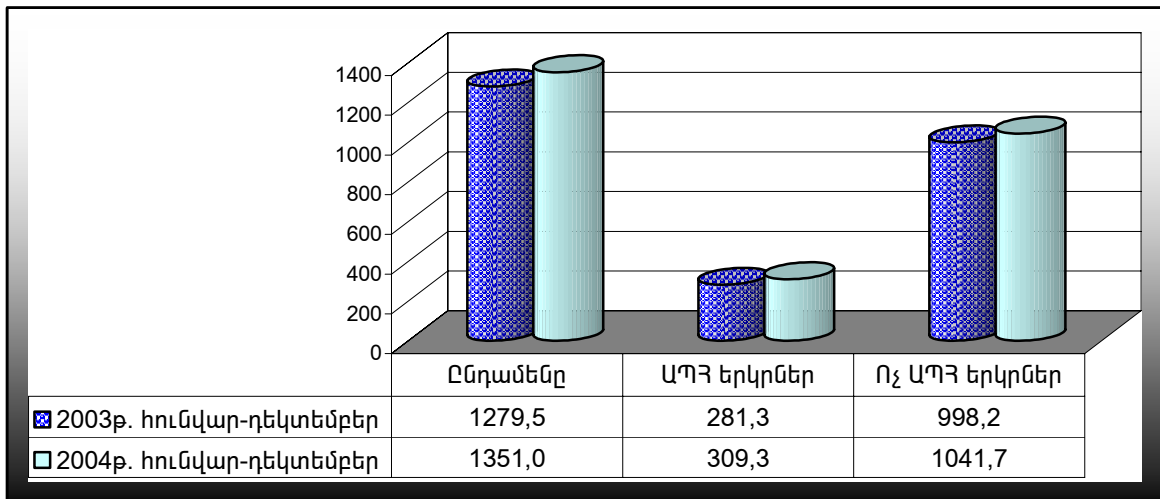
4.ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՏՎԱԾ

	Արտաքին առևտրաշրջանառություն					Առևտրի հաշվեկշիռ			
	2003թ. հունվար-դեկտեմբեր	տեսակարար կշիռը, %	2004թ. հունվար-դեկտեմբեր	տեսակարար կշիռը, %	աճի տեմպը, %	2003թ. հունվար-դեկտեմբեր	տեսակարար կշիռը, %	2004թ. հունվար-դեկտեմբեր	տեսակարար կշիռը, %
Իսպանիա	5481.7	0.3	5474.4	0.3	99.9	-3046.0	0.5	-3915.6	0.6
ԵՄ այլ երկրներ	4316.4	0.2	5483.6	0.3	127.0	-3833.9	0.6	-5355.0	0.8
ԵՄ 10 երկրներ	33964.2	1.7	36222.2	1.8	106.6	-30897.4	5.2	-32478.1	5.1
<i>այդ թվում՝</i>									
Կիպրոս	15409.3	0.8	16436.0	0.8	106.7	-14671.1	2.5	-16320.4	2.6
Չեխիա	3434.0	0.2	2052.7	0.1	59.8	-3286.6	0.6	-1957.3	0.3
Լեհաստան	3733.4	0.2	3988.6	0.2	106.8	-3452.2	0.6	-3859.5	0.6
Սլովակիա	3713.9	0.2	3501.6	0.2	94.3	-3664.1	0.6	-3432.3	0.5
ԵՄ 10 այլ երկրներ	7673.7	0.4	10243.3	0.5	133.5	-5823.4	1.0	-6908.5	1.1
Այլ երկրներ	867289.7	44.1	897385.4	43.4	103.5	-281343.1	47.4	-234219.2	36.8
<i>այդ թվում՝</i>									
Իսրայել	266007.8	13.5	198563.7	9.6	74.6	18687.1	-3.1	-1783.1	0.3
ԱՄՆ	167353.2	8.5	171894.3	8.3	102.7	-55142.8	9.3	-30377.5	4.8
Միացյալ Արաբական միություններ	77079.1	3.9	69585.1	3.4	90.3	-43861.8	7.4	-51671.5	8.1
Իրան	92666.1	4.7	100779.1	4.9	108.8	-47708.5	8.0	-44617.4	7.0
Բուլղարիա	14728.8	0.7	22939.9	1.1	155.7	-11689.8	2.0	-13505.5	2.1
Թուրքիա	37886.5	1.9	40221.8	1.9	106.2	-35577.1	6.0	-36239.5	5.7
Շվեյցարիա	85728.3	4.4	85109.1	4.1	99.3	-20330.6	3.4	1084.2	-0.2
Ռումինիա	344.8	0.0	6385.5	0.3	1851.8	-303.2	0.1	-5888.9	0.9
Չինաստան	13254.0	0.7	31922.5	1.5	240.9	-4059.2	0.7	3694.5	-0.6
Բրազիլիա	423.4	0.0	4596.4	0.2	1085.5	-423.4	0.1	-4563.7	0.7
Ճապոնիա	9773.8	0.5	1739.0	0.1	17.8	-9562.1	1.6	-1304.0	0.2
Պանամա	38578.3	2.0	46302.7	2.2	120.0	-38000.5	6.4	-45907.2	7.2
Հնդկաստան	5995.2	0.3	8674.0	0.4	144.7	-5908.4	1.0	-8095.0	1.3
Այլ	57470.5	2.9	108672.3	5.3	189.1	-27462.8	4.6	4955.3	-0.8

Արտահանման և ներմուծման ծավալները 2003 և 2004թթ. հունվար-դեկտեմբեր ամիսներին, ըստ ԱՊՀ և ոչ ԱՊՀ երկրների
Արտահանում (մլն. դոլար)

Ներմուծում (մլն. դոլար)

ՀՀ արտաքին առևտուրն ըստ առանձին երկրների, 2003-2004թթ. հունվար-դեկտեմբերին

Երկրի անվանումը	ԱՐՏԱՐԱՆՈՒՄ					ՆԵՐՄՈՒԾՈՒՄ				
	2003 հունվար-դեկտեմբեր		2004 հունվար-դեկտեմբեր		աճի տեմպը, %	2003 հունվար-դեկտեմբեր		2004 հունվար-դեկտեմբեր		աճի տեմպը, %
	արժեքը, հազ. դոլար	տեսակարար կշիռը, %	արժեքը, հազ. դոլար	տեսակարար կշիռը, %		արժեքը, հազ. դոլար	տեսակարար կշիռը, %	արժեքը, հազ. դոլար	տեսակարար կշիռը, %	
Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը	685599.2	100.0	715033.2	100.0	104.3	1279485.7	100.0	1350976.9	100.0	105.6
<i>այդ թվում՝</i>										
ԱՊՅ ԵՐԿՐՆԵՐ	129105.8	18.8	124231.3	17.4	96.2	281281.7	22.0	309267.0	22.9	109.9
<i>այդ թվում՝</i>										
Ռուսաստան	94418.2	13.8	78043.4	10.9	82.7	203374.1	15.9	188153.8	13.9	92.5
Վրաստան	18674.2	2.7	28646.8	4.0	153.4	32960.6	2.6	49378.3	3.7	149.8
Ուկրաինա	6991.8	1.0	10509.5	1.5	150.3	34618.4	2.7	58732.6	4.3	169.7
Թուրքմենստան	3639.0	0.5	551.8	0.1	15.2	61.1	0.0	1106.0	0.1	1809.2
Ղազախստան	1050.4	0.2	1748.2	0.2	166.4	670.7	0.1	1112.6	0.1	165.9
Բելառուս	2096.5	0.3	2042.6	0.3	97.4	5015.8	0.4	6453.7	0.5	128.7
ԱՊՅ այլ երկրներ	2235.7	0.3	2689.1	0.4	120.3	4581.0	0.4	4330.0	0.3	94.5
Ոչ ԱՊՅ ԵՐԿՐՆԵՐ	556493.4	81.2	590801.8	82.6	106.2	998204.0	78.0	1041709.9	77.1	104.4
<i>այդ թվում՝</i>										
ԵՄ 25 երկրներ	263520.1	38.4	259218.7	36.3	220.3	423887.6	33.1	475907.6	35.2	218.7
ԵՄ 15 երկրներ	261986.6	38.2	257346.7	36.0	98.2	391456.8	30.6	441557.4	32.7	112.8
<i>այդ թվում՝</i>										
Ավստրիա	102.6	0.0	1607.5	0.2	1567.0	4184.4	0.3	6407.1	0.5	153.1
Բելգիա	123832.6	18.1	107930.0	15.1	87.2	129142.3	10.1	108881.2	8.1	84.3
Ֆինլանդիա	86.0	0.0	372.5	0.1	433.3	2275.7	0.2	3539.8	0.3	155.5
Ֆրանսիա	1932.3	0.3	1823.5	0.3	94.4	15455.4	1.2	17765.2	1.3	114.9
Գերմանիա	44419.2	6.5	83041.0	11.6	186.9	43761.5	3.4	73986.9	5.5	169.1
Հունաստան	5218.1	0.8	838.9	0.1	16.1	30414.9	2.4	32254.8	2.4	106.0
Իտալիա	19315.1	2.8	28516.8	4.0	147.6	36239.9	2.8	39455.2	2.9	108.9
Լյուքսեմբուրգ	1146.7	0.2	701.7	0.1	61.2	27682.1	2.2	41223.2	3.1	148.9
Նիդեռլանդներ	21908.2	3.2	21008.8	2.9	95.9	10700.5	0.8	10063.4	0.7	94.0
Սեծ Բրիտանիա	42566.7	6.2	10662.2	1.5	25.0	83261.1	6.5	97866.3	7.2	117.5

4.ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՏՎԱԾ

Երկրի անվանումը	ԱՐՏԱՀԱՆՈՒՄ					ՆԵՐՄՈՒԾՈՒՄ				
	2003 հունվար-դեկտեմբեր		2004 հունվար-դեկտեմբեր		աճի տեմպը, %	2003 հունվար-դեկտեմբեր		2004 հունվար-դեկտեմբեր		աճի տեմպը, %
	արժեքը, հազ. դոլար	տեսակարար կշիռը, %	արժեքը, հազ. դոլար	տեսակարար կշիռը, %		արժեքը, հազ. դոլար	տեսակարար կշիռը, %	արժեքը, հազ. դոլար	տեսակարար կշիռը, %	
Իսպանիա	1217.8	0.2	779.4	0.1	64.0	4263.9	0.3	4695.0	0.3	110.1
ԵՄ 15 այլ երկրներ	241.3	0.0	64.3	0.0	26.7	4075.1	0.3	5419.3	0.4	133.0
ԵՄ 10 երկրներ	1533.4	0.2	1872.0	0.3	122.1	32430.8	2.5	34350.1	2.5	105.9
<i>այդ թվում՝</i>										
Կիպրոս	369.1	0.1	57.8	0.0	15.7	15040.2	1.2	16378.2	1.2	108.9
Չեխիա	73.7	0.0	47.7	0.0	64.8	3360.3	0.3	2005.0	0.1	59.7
Լեհաստան	140.6	0.0	64.6	0.0	45.9	3592.8	0.3	3924.1	0.3	109.2
Սլովակիա	24.9	0.0	34.6	0.0	139.1	3689.0	0.3	3467.0	0.3	94.0
ԵՄ 10 այլ երկրներ	925.1	0.1	1667.4	0.2	180.2	6748.6	0.5	8575.9	0.6	127.1
Այլ երկրներ	292973.3	42.7	331583.1	46.4	113.2	574316.4	44.9	565802.3	41.9	98.5
<i>այդ թվում՝</i>										
Իսրայել	142347.4	20.8	98390.3	13.8	69.1	123660.4	9.7	100173.4	7.4	81.0
ԱՄՆ	56105.2	8.2	70758.4	9.9	126.1	111248.0	8.7	101135.9	7.5	90.9
Միացյալ Արաբական էմիրություններ	16608.7	2.4	8956.8	1.3	53.9	60470.5	4.7	60628.3	4.5	100.3
Իրան	22478.8	3.3	28080.9	3.9	124.9	70187.3	5.5	72698.2	5.4	103.6
Բուլղարիա	1519.5	0.2	4717.2	0.7	310.4	13209.3	1.0	18222.7	1.3	138.0
Թուրքիա	1154.7	0.2	1991.2	0.3	172.4	36731.8	2.9	38230.7	2.8	104.1
Շվեյցարիա	32698.9	4.8	43096.7	6.0	131.8	53029.4	4.1	42012.4	3.1	79.2
Ռումինիա	20.8	0.0	248.3	0.0	0.0	324.0	0.0	6137.2	0.5	1894.0
Չինաստան	4597.4	0.7	17808.5	2.5	387.4	8656.6	0.7	14114.0	1.0	163.0
Բրազիլիա	0.0	0.0	16.4	0.0	0.0	423.4	0.0	4580.1	0.3	1081.6
Ճապոնիա	105.8	0.0	217.5	0.0	205.6	9667.9	0.8	1521.5	0.1	15.7
Պանամա	288.9	0.0	197.7	0.0	68.4	38289.4	3.0	46104.9	3.4	120.4
Հնդկաստան	43.4	0.0	289.5	0.0	0.0	5951.8	0.5	8384.5	0.6	140.9
Այլ	15003.8	2.2	56813.8	7.9	378.7	42466.6	3.3	51858.5	3.8	122.1

Արտաքին առևտրի ապրանքային կառուցվածքը¹

2004թ. հունվար-դեկտեմբերին արտահանման ծավալը 2003թ. հունվար-դեկտեմբերի նկատմամբ աճել է 4.3%-ով, իսկ ներմուծումը՝ 5.6%-ով: Հարկ է նշել, որ միայն ադամանդե քարերի ծավալների չեզոքացման պայմաններում արտահանման ծավալի աճը կկազմի 24.1%, իսկ ներմուծմանը՝ 13.1% :

¹ Ապրանքների դասակարգումն իրականացվել է ըստ ԱՊԳ երկրների, Արտաքին տնտեսական գործունեության ապրանքային անվանացանկի (ԱՏԳ ԱԱ) բաժինների:

2003 և 2004թթ. հունվար-դեկտեմբերի արտահանման և ներմուծման
ծավալների համեմատական աղյուսակ ըստ ապրանքախմբերի

(հազ. դոլար)

	ԱՐՏԱՀԱՆՈՒՄ			ՆԵՐՄՈՒԾՈՒՄ		
	2003թ. հունվար- դեկտեմբեր	2004թ. հունվար- դեկտեմբեր	աճի տեմպը, %	2003թ. հունվար- դեկտեմբեր	2004թ. հունվար- դեկտեմբեր	աճի տեմպը, %
Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը	685599.2	715033.1	104.3	1279485.7	1350976.9	105.6
այդ թվում՝						
կենդանի կենդանիներ և կենդանական ծագման արտադրանք	5698.9	6177.4	108.4	32821.8	39676.7	120.9
բուսական ծագման արտադրանք	3116.0	7504.2	240.8	75001.8	106893.8	142.5
կենդանական և բուսական ծագման յուղեր և ճարպեր	176.6	91.4	51.7	22673.3	19280.1	85.0
պատրաստի սննդի արտադրանք	72195.7	69443.3	96.2	93306.0	112322.9	120.4
հանքահումքային արտադրանք	50307.8	82844.3	164.7	179483.8	213288.6	118.8
քիմիայի և դրա հետ կապված արդյունաբերության ճյուղերի արտադրանք	2985.8	2031.4	68.0	78381.9	84423.8	107.7
պլաստմասսա և դրանցից իրեր, կաուչուկ և ռետինե իրեր	4807.0	10149.1	211.1	28705.6	34944.2	121.7
կաշվե հումք, կաշի, մորթի և դրանցից պատրաստված իրեր	804.0	1224.0	152.2	1810.4	2105.3	116.3
փայտ և փայտյա իրեր	1746.1	1838.8	105.3	8701.4	9145.1	105.1
թուղթ և թղթից իրեր	1022.9	1497.4	146.4	20441.7	24266.6	118.7
մանածագործական իրեր	31242.4	43499.7	139.2	39753.2	47100.6	118.5
կոշիկեղեն, գլխարկներ, հովանոցներ	188.9	157.6	83.4	4405.0	5186.2	117.7
իրեր քարից, գիպսից, ցեմենտից	1619.6	2935.7	181.3	22123.3	22038.2	99.6
թանկարժեք և կիսաթանկարժեք քարեր, թանկարժեք մետաղներ և դրանցից իրեր	350707.7	299798.0	85.5	333080.1	296783.1	89.1
ոչ թանկարժեք մետաղներ և դրանցից պատրաստված իրեր	90401.5	137711.4	152.3	76722.7	59707.6	77.8
մեքենաներ, սարքավորումներ և մեխանիզմներ	20123.8	21803.3	108.3	133754.6	133152.5	99.5
վերգետնյա, օդային և ջրային տրանսպորտի միջոցներ	14523.8	8897.7	61.3	78475.5	93270.2	118.9
սարքեր և ապարատներ	31466.0	15987.7	50.8	34201.8	30458.7	89.1
տարբեր արդյունաբերական ապրանքներ	0.0	74.5		0.0	356.4	
արվեստի ստեղծագործություններ	1826.6	1234.2	67.6	15395.2	16553.2	107.5